

„EMMA” Elfelejtett Magyar Műemlékekért Alapítvány
 1141 Budapest, Mogoródi út 109.
 kapcsolat@magyarmuemlek.hu
 http://magyarmuemlek.hu
 Tel.: 36-1-221-2488
 Fax: 36-1-275-9972

Árpád-kori emlékeink Veszprém megyében II.

Épített emlékeink ápolásáért és a műemlékvédelem elismertségéért tenni akarók adójának 1 %-át fölhasználva válogatta, fotózta és szerkesztette az „EMMA” Elfelejtett Magyar Műemlékekért Alapítvány, 2012-ben.
 Köszönjük a támogatást, valamint Bosnyák Tamás és Varga Tamás önzetlen segítségét.

Balatonfüred

Papsoka templomának romja a falun kívüli temetőben (Balatonszőlős felé a dombon). Római villa falaira épült a XII. sz.-ban, román stílusban. Koragót stílusban részben átalakították és bővítették a XIII-XV. sz.-ban (szentély, kapuk, kórus). A templom körül és mellett nagy temető, évszázados síremlékekkel.

Balatonfűzfő

Mára XIII. sz.-ban épült, négyzet alapú, egyhajós, egyenes szentély-záródású templomának romja a r. k. templom mögött. Déli kapujának már csak a küszöbe látszik. A szentély falai csaknem eredeti magasságban és a déli ablak, valamint a diadalív megmaradt.

Gyepükaján

Nagykeszi XIII. sz.-i, román stílusú templomának romja a község északi határában. Négyzetes, lőréses tornya a hossz tengelytől északra áll. A hajó az évszázadok során alaposan feltöltődött kötőrelékkel. Földszintjén egy boltváll csekély maradványa látható.

Gyulafirátót

Későromán, premontrei kolostor- és templomrom 1255-ből, a Kolostor utcában. Néhány boltíves helyiség és a több méter magas falak részben állnak. Északon megmaradt a sekrestye, kis, keskenyrésű

román ablakkal és egy-egy ajtónyílással a templom és a káptalanterem felé.

Kisapáti

Román stílusú Szent Kereszt-kápolna 1245-ből (1414 környéki gótikus átépítéssel), a temető fölött, a Szent György-hegyen. Egyenes szentélyzáródású, torony nélküli falusi templom volt, apró részablakkal. Belül középkori freskótöredékek. (1998-99-ben építették újjá.)

Litér

A XIII. sz.-i, román-koragótikus, református templomot (Dózsa György u.) 1472-ben gótizálták, 1784-ben barokkizálták. A különleges, lépcsőzetes kapubéltben három pár oszlop van, melyek egyikét - Magyarországon egyedüli módon - mindkét oldalon egész alakos szobor helyettesíti. A külső oszlopok fekvő oroszlánra támaszkodnak. Belül két szép fakarzat díszíti.

Mindszentkál

Kisfalud XII. sz.-ból származó, egyhajós, román stílusú templomának romja a r. k. templom felett, a dombon. Íves szentélye gótikus volt (XV. sz.). A templomot körülvevő cinterem falrészletei láthatók.

Mindszentkál

Kerekikál egyhajós, egyenes szentélyű, későromán (XIII. sz.) templomának északi és nyugati falmaradványai - a pillérek és a boltozat nyomaival - a Kereki dombon, a Káptalan-tóti-Köveskál országút közelében, vaskori föld-sáncsal körülvett földvár tövében.

Nagyvászony

Az elpusztult *Tálad* falu XIII. sz. elején épült Szent Ilona templomának alapfalai a mező mellett az erdőben.

Örvényes

Román stílusú, XIII. sz. eleji templom kiépített maradványa a temetőben. Az eredeti templomból csak az egyenes záródású szentély magasan álló falai maradtak, melyek fölé tetőt emeltek, hogy a további pusztulástól megóvják. Jelenleg ravatalozóként szolgál.

Révfülöp

Fülöp XIII. sz.-i, román stílusú, egyhajós, egyenes szentélyzáródású templomának jelentős romjai a vasútállomással szemben. Szinte teljesen ép a nyugati fal, a diadalív ormfala és a lépcsősen faragott, gótikus, vörös homokkő kapu. A szentély déli oldalán látható a sekrestye és a mellékszentély.

Salföld

A *köveskúti* pálos kolostor és templom jelentős romjai Klastromvölgyben. Az 1262-ből származó kis templomot 1475-ben körbeépítéssel bővítették. A hálóboltozatos, egyhajós, nyújtott és sokszögzáródású szentélyű templom valamennyi fala áll. A szentélyen későgótikus mérműves ablakok.

Szentbékál

A községtől keletre, az Öreghegy felé, mintegy 1 km-re a falutól magasan állnak *Töttöskál* XII-XIII. sz.-i templomának falai. Egyenes záródású szentélyének részablakai közül már csak a déli oldalon maradt meg egy. A romtól csodás panoráma nyílik a Káli-medencére.

Szigliget

A XIII. sz. közepén, római kori épület felhasználásával, bazaltból épült *Réhely* román stílusú temploma. Maradványa, az *avasi* rom (csonkatorony) ma is látható a temetőben. Állnak az alapfalak és a teljes magasságú nyugati homlokzat, a hozzá csatlakozó négyzetes alapú toronnyal, nyolcszögletű felső részével és kőgúla tetejével.

Taliándörög

A XIII. sz. végi *felsődörögdi* román stílusú kis templomot a XIV. sz.-ban gótikussá építették át. A patkóíves szentély (freskónyomok) és a sekrestye megmaradt. Jól kivehető a szentély keleti végfalain a boltozás indítása, a sekrestye falán egy csigalépcső maradványai és gótikus ablakok is. (A falu kapolcsi végénél.)

Veszprém

Az 1240-ben épült apácázárda északi terméskő falai néhány konzollal 5-6 m magasan állnak (édeskúti rom) a vár alatt, a Margit téren. A hosszú hajót és az egyenes záródású szentélyt a XV. sz.-ban későgótikus stílusban átépítették. Az északi falak aránylag épen megmaradtak.